

Region Nordhordland IKS
Kvassnesvegen 23
5914 ISDALSTØ

Dato	15.11.2022
Vår referanse	2022/13147-17
Dykkar referanse	
Sakshandsamar	Cathrine Grasdal
E-post	Cathrine.Gunn.Grasdal@vlfk.no
Telefon	90526060

Att.Hans Kristian Dolmen

Fråsegn til høyring og offentleg ettersyn - Interkommunal plan for sjøareal i Region Nordhordland

Vi viser til brev datert 20.10.22 om høyring av forslag til interkommunal plan for sjøareala i Nordhordland. Kommunane Alver, Austrheim, Fedje, Gulen, Masfjorden, Modalen, Osterøy og Vaksdal har i fellesskap utarbeidd eit forslag til interkommunal plan for sjøareala i kommunane. Planområdet gjeld berre sjøområda. Det vil seie frå flomålet i elveosar, vassflata, vassøyla ned og sjølv sjøbotn.

Planen er ein arealplan for sjøareala over kommunegrensene og skal sikre langsiktige rammer for berekraftig arealbruk, forvaltning og verdiskaping i sjøområda. Planen skal munne ut i ein juridisk bindande plan på kommuneplannivå. Planen tek utgangspunkt i gjeldande arealplan i dei respektive kommunane.

Vestland fylkeskommune vurderer planen ut i frå fylkeskommunens sektoransvar og målsettingar i regionale planar, i tillegg til vår fråsegn til oppstartmeldinga i brev av 10.05.21, og innspel i prosessen til kunnskapsgrunnlaget. Vi har vurdert planframlegget i høve til planfaglege tilhøve, vassforvaltning, friluftsliv, akvakultur, skjelsandforvaltning, strandsona, infrastruktur og veg samt kulturminne og kulturmiljø. For kommunane i Sogn og Fjordane og kommunane i Hordaland gjeld dei vedtekne regionale planane fram til desse vert avløyst av nye planar i Vestland.

For utfyllande planfaglege råd viser vi til internettsidene våre:
www.vestlandfylke.no/planlegging/kommunal-planrettlegg.

Vurdering

Planfaglege merknader og innspel

Kommunane Alver, Austrheim, Fedje, Gulen, Masfjorden, Modalen, Osterøy og Vaksdal har i fellesskap utarbeida ein interkommunal plan for sjøareala i kommunane. Interkommunal plan for sjøareal er ein plan på kommuneplannivå, jamfør kap. 9 i pbl. Dette inneber at planen er juridisk bindande for arealbruk med føresegnar og retningslinjer. Planområdet gjeld berre for sjøområda. Det vil seie frå flomålet i elveosar og ned til sjøbotn. Avgrensing ut i sjø er 1 nautisk mil utanfor grunnlinja.

Planmaterialet inneheld plankart over heile planområdet, kommunevise plankart, planskildding med ROS-analyse, konsekvensutgreiing (KU) og føresegnar. Føresegnene inneheld òg særskilde punkt for konkrete areal i einskildkommunar, basert på lokale tilhøve og med basis i kommuneplanen sin arealdel. Det er lagt inn retningslinjer tematisk ordna i føresegnene. Det er også eit vedlegg for KU og ROS som er meir detaljert for enkeltinnspela. I og med at arbeidet er omfattande, blir det vanskeleg å følgje talet på innspel i planskilddinga som er tatt med og dei som ikkje er tatt med (t.d. 16 vurdert til gul i tabell 7, 13 i tabell 9).

Dette bør vere korrekt og tydeleg i den endelege planen. Føresegnene er oversiktlege og godt strukturerte, og planarbeidet gjev ei skildring av forholdet til andre planar på ulike nivå i dei åtte kommunane.

Vidare, når det gjeld planmaterialet, meiner fylkeskommunen at det mindre føremålstenleg at arealrekneskap skal kome med ferdig plan, og ikkje vere grunnlag for plan-arbeidet ved offentleg ettersyn.

Proessen og materialet er godt kommunisert, både i ulike medverknadsopplegg (ope møte, kontordagar), og at arbeidsgruppa er tilgjengeleg for spørsmål og dialog. På heimesida til Region Nordhordland, der plandokumenta er tilgjengeleg digitalt, gjev ein også tips til korleis lese planen og finne det som er relevant for interesseområdet ein har. Alt i alt framstår medverknadsarbeidet så langt å vere breitt, og slik at ein forsøker å informere og involvere også dei som vanlegvis ikkje deltek i planprosessar.

Nordhordland ligg i produksjonsområde 4 (PO4). Dette refererer til trafikklyssystemet, og lyskategori eit område er basert på korleis lakselus, som miljøindikator, påverkar villaksen. Nordhordland til Stadt vart i 2020 plassert i raud sone og det fekk same status i 2022. Det vil sei at dagens situasjon med omsyn til miljøpåverknad tilseier at det bør skje ein reduksjon på opptil 6 % av produksjonen i dette området.

I Nordhordland er ein bevisst dette, og slik vi forstår det, ønskjer ein å bidra til berekraftig utvikling av akvakulturnæringa i området med dei verkemiddel ein har i den interkommunale planen. I konsekvensutgreiinga blei difor innspela vurdert til gul og raud i KU revurderte opp mot avbøtande tiltak:

- Endring av arealinnspelet
- Plankrav
- Omstrukturering – betre lokalitet enn gjeldande, i høve akvakultur
- Andre forhold

Det var totalt 13 innspel som blei vurdert på denne måten, og alle gjaldt akvakultur. Av dei er det to som er nye område, medan resten er utviding av eksisterande areal. Fylkeskommunen ser det som planfagleg positivt at ein har vurdert utviding for ein del akvakulturformål, då ein slik kan unngå dispensasjonssøknader, og få ei meir heilskapleg handsaming av temaet.

Statlege og regionale føringar

I føresegna 2.3 synleggjer ein forpliktinga kommunar i planlegging av sjøareal har opp mot relevante sektorlover, retningslinjer, forskrifter og kvalitetsnorm. Fylkeskommunen saknar forholdet til *Utviklingsplan for Vestland* og oppdatert vassforvaltningsplan for Vestland 2022-2027, som gjev retning og skal leggast til grunn for planar i fylket.

Plankrav og rekkjefølgjekrav

Vestland fylkeskommune vurderer at kommunane i Nordhordland har gjort eit godt grep når ein gjennom ein interkommunal plan ønskjer å planlegge meir heilskapleg for sjøareala i regionen.

Fylkeskommunen ser at det i generelle føresegner (2.1. Plankrav (pbl. § 11-9, nr.1)) er sett krav om reguleringsplan for arealføremål, der kommunen ønskjer å gjere nærare avklaring før tiltak kan settast i verk. Totalt er det 8 tiltak som det er knytt plankrav til etter KU, og det gjeld hamn og småbåtanlegg/-hamn og eit akvakulturområde med kopling til land.

Når det gjeld føresegn 3.1.9, forstår vi intensjonen til kommunane, men det kan vere problematisk med føresegner som går inn i styring knytt til produksjon jmf rettleiar om *Planlegging i sjøområdene* frå KMD 2020 :

Følgjande gjeld ved etablering av nye lokalitetar eller vesentleg endring for akvakultur:

I. Med vesentleg endringar meinast mellom anna større utviding av anlegg (biomasse og/eller areal), skifte av type anlegg, skifte av art, jf. pbl. § 11-9, nr. 4:

II. Skal det vurderast om det skal utarbeidast reguleringsplan/detaljplan før tiltak kan setjast i verk, jf. pbl. § 11-9 nr. 1

Les meir om dette under tema akvakultur.

Vedkommande føresegn 3.1.9, c) iii. Når det gjeld plangrepet med rekkjefølgjekrav knytt til akvakulturanlegg, meiner fylkeskommunen at kommunane i Nordhordland har gode intensjonar, der ein søker å sikre berekraft og føreseie knytt til miljøbelastning og aktivitet elles i sjøareala.

Vestland fylkeskommune ser at kommunane i Nordhordland har søkt å møta nasjonale og regionale utfordringar knytt til berekraftig næringsutvikling i sjø gjennom plangrep. Ein når ikkje alltid i mål med dette, då planlegging har avgrensingar og planlegging dessutan skal gjerast i ein kompleks samanheng av regionale og nasjonale føringar. I rettleiaren for planlegging i sjøområde frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet slår ein fast at: *Det er uansett viktig at man sørger for en god samordning mellom planbehandlingen og sektorlovbehandlingen.*

Vestland fylkeskommune ser at Region Nordhordland etterspør meir målretta verkemiddel for berekraftig utvikling av akvakultur, og vi meiner vidare det er positivt at regionen ønskjer at planarbeidet kan føre til eit utviklingsprosjekt som det blir jobba vidare med.

Vassforvaltning

Det manglar visning til oppdatert vassforvaltningsplan for Vestland 2022 - 2027.

Vassføreskrifta set rammer for miljømål med fristar for alt vatn i Norge, og er Norge si gjennomføring av EU sitt vassdirektiv i norsk regelverk. Regional plan for vassforvaltning for Vestland vassregion (2022-2027) gir oversikt over miljømåla i vassregionen. Detaljane om den enkelte vassførekost ligg i databasen vann-nett.no. Her finn ein t.d. informasjon om miljømål, utsett fristar for nå miljømåla, miljøtilstand og tiltak for å nå miljømålet for den enkelte vassførekost. Planen vart gjort gjeldande med eit godkjenningssdokument 31.10.22. Sektorstyresmaktar er ansvarleg for å gjennomføre tiltaka for å nå miljømåla.

I planområdet for vassførekostane i sjø, er miljømålet god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand for alle vassførekostane med unntak av ein vassførekost som har svært god miljøtilstand som miljømål. Biologisk påverknad frå akvakultur (lakselus og rømt oppdrettsfisk) er lagt på vassførekostane på lakseførande strekning. Miljømål på lakseførande strekning i planområdet må og bli nådd, tiltak for å nå miljømåla –for å redusere nivå av lakselus og hindre rømming må gjerast i sjøområda.

Det følgjer av vassforskrifta § 4 at tilstanden i overflatevatn skal vernast mot å verte dårlegare (forringing), forbetrast og gjenoppretta med sikte på at vassførekostane skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

Aktivitet i planområdet må vere i samsvar med § 4 i vassforskrifta. I særskilte tilfelle kan ny aktivitet/ nye inngrep gi unntak frå å nå miljømålet jf. § 12 i vassforskrifta. Sidan berre ein vassførekost har svært god tilstand i planområdet, er denne type problemstilling lite relevant i planområdet.

Kap. 5.5.

Miljømåla er ikkje nådd på lakseførande strekning i planområdet. I Vann-nett er det registrert stor påverknad frå lakselus i alle laksevassdrag. Miljømål knytt til lakselus må nås innan utgangen av 2027. Det betyr at mengd lakselus må reduserast vesentleg fram mot 2027 i planområdet slik at miljømåla i laksevassdraga vert nådd. Påverknad frå lakselus på sjøaure er enno ikkje integrert i arbeidet etter vassforskrifta. Det vert no lagt eit løp sentralt for å utarbeide kriteria for å inkludere sjøaure i trafikklyssystemet.

Kap. 5.8

1. avsnitt bør rettast opp. Forslag til ny tekst:

Vassføreskrifta set rammer for miljømål med fristar for alt vatn i Norge, og er Norge si gjennomføring av EU sitt vassdirektiv i norsk regelverk.

Alle vassdrag, fjordar kyst er delt inn i vassførekostar. Miljøtilstanden er vurdert for alle vassførekostar. Vassforskrifta sett krav om minst god økologisk og kjemisk tilstand for alle vassførekostar innan 2027. Det er høve til å få utsett frist til å nå miljømålet innan 2033, eller å få eit unntak om å nå miljømålet dvs. vassførekosten får eit lågare miljømål enn standard miljømål.

Regional plan for vassforvaltning for Vestland vassregion (2022-2027) gir oversikt over miljømåla i vassregionen og tidspunkt for når miljømålet skal vere nådd. Detaljane om den enkelte vassførekomst ligg i databasen vann-nett.no. Her finn ein t.d. informasjon om miljømål, utsett fristar og tiltak for å nå miljømålet for den enkelte vassførekomst.

2. avsnitt, forslag til ny tekst:

Planen omfattar eller grenser til 61 større og mindre kystvassførekomstar (tabell 1) b)

Av desse har 26 dårlegare enn god økologisk tilstand, medan 14 vassførekomstar har dårleg kjemisk tilstand, i følgje vann-nett (Tabell 21). 45 vassførekomstar har udefinert kjemisk tilstand, dvs. det manglar datagrunnlag til å sette kjemisk tilstand.

4.1.4 Sone med særskilte omsyn, b) Omsyn naturmiljø (H560)

Det kan vere naturleg her å vise til vassforskrifta § 4 – om at nye aktivitetar må unngå å forringe tilstanden

Føresegn

Dersom siste avsnitt i føresegn 3.1.9 skal stå, er det naturleg å knytte på vassforskrifta § 4 og. Underforstått, eit løyve bør ikkje gjevast dersom det er til hinder for å nå miljømålet for vassførekomsten.

§ 4. Miljømål for overflatevann

Tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannførekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand

Friluftsliv

Den interkommunale planen er ein omfattande plan som omfattar eit stort geografisk område. Plankarta er utan stadnamn og ID-nr på arealformåla. Dette gjer det vanskeleg å orientere seg i plankarta og å finne att innspelsområda som er vurdert i KU'en. Dette innspelet er derfor basert på generelle vurderingar og utfordringar knytt til friluftsliv, og dei konkrete konsekvensane av kvart enkelt arealformål er ikkje vurdert. Det vil dessutan vere vanskeleg å vurdere dei konkrete konsekvensane av eit arealformål på eit overordna nivå.

De er få av innspelsområda som er tatt med i planen som i KU-en er vurdert å ha eit stort konfliktpotensiale med friluftsliv og folkehelse. KU-en baserer seg på tilgjengeleg informasjon om friluftsliv, m.a. kartlegging og verdsetting av friluftsområde. Det varierer ein heil del frå kommune til kommune kor vidt sjøområda er tatt med og vurdert i friluftskartlegginga. Generelt er det nok mange sjøområde som blir nytta til t.d. padling, som ikkje er med i kartlegginga. Førebels er det og svært få ro- og padleruter som er registrert i kartverket sin turrute-database.

Pga. manglande informasjon og kartfesting, kan det vere vanskeleg å få eit korrekt bilete av påverkinga på aktivitetar som roing og padling. I kva grad eit akvakulturanlegg eller andre tiltak i sjø og strandsone, påverkar (na)tur-opplevinga hos ein roar eller padlar er nok og ganske individuelt. Generelt sett er den visuelle landskapsopplevinga for dei fleste ein viktig del av friluftsoopplevinga. Fjernverknadar som lyd, lys og lukt er andre faktorar som kan ha påverknad på i kor stor grad eit område vert nytta til friluftsliv.

I ein interkommunal blir det viktig å vurdere den samla belastninga og sørge for at nokre sjøområde blir fri for (nye) menneskeskapte inngrep. Arealføremålet Friluftområde kunne med fordel ha vore brukt fleire plassar i planen for å markere at friluftsliv og umotorisert ferdsl skal ha forrang. Her kunne ein brukt kartlegging og verdsetting av friluftsområde meir aktivt og valt arealføremålet friluftsområde i tilknytning til sjøområde som er vurdert som svært viktige friluftsområde.

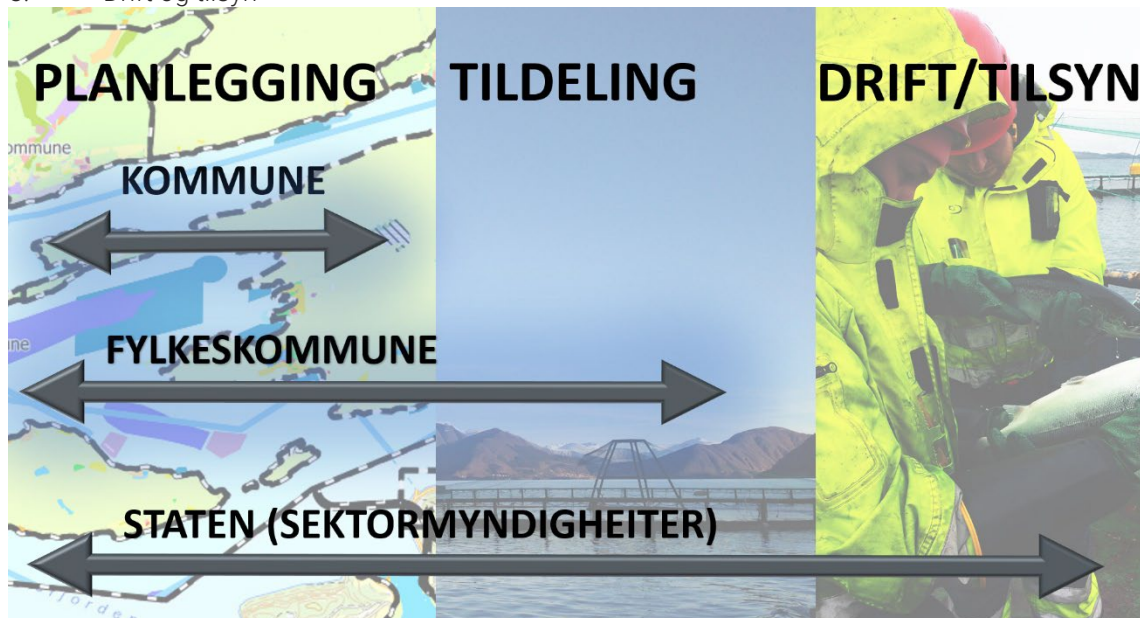
Fleire av kommunane innanføre Region Nordhordland skal i gang med å registrere og kartfeste ro- og padleruter. Ro- og padlerutene vil etter kvart inngå i kartverket sin turrute-database og verte eit viktig kunnskapsgrunnlag for vidare detaljplanlegging og vurdering av tiltak i sjøområda i den regionale planen.

Akvakultur

Vestland fylkeskommune er positive til at våre to hovudinnspele for akvakultur til planprogrammet, om grensesnitt mellom planlov og sektorlovverk, og behovet for akvakulturreal, i stor grad er tatt inn i arbeidet med den interkommunale planen.

Forvaltninga av akvakulturnæringa kan delast inn i 3 fasar

1. Arealplanlegging i sjø
2. Tildeling (herunder lokalitetsklarering)
3. Drift og tilsyn

Figur: Fasar i akvakulturforvaltninga

Kommunane er planmyndigheit for arealplanlegging i sjø, medan fylkeskommunen er regional planmyndigheit og har motsegnkompetanse for akvakulturinteresser. I tildelingsfasen av lokalitetar og løyve har fylkeskommunen saman med sektormynde ei sentral rolle. Statlege sektorstyresmakter har tilsynsmyndigheit og ansvar etter sitt sektorlovverk i alle desse tre fasane.

Løyve til å drive akvakulturverksemd kan berre bli gjeve i tråd med godkjente arealplanar. Drifts- og næringsrelaterte forhold som for eksempel produksjonskapasitet, fiskevelferd, rømming, lakselus, avstand mellom anlegg eller andre biologiske faktorar som har samanheng med drift av akvakulturanlegg, vert regulert etter anna lovverk enn PBL.

I arbeidet med planen og i denne høyringa er kommunane si rolle i akvakulturforvaltninga slege fast og erkjent i samsvar med det som ligg i regelverket. Dette er tråd med det fylkeskommunen har påpeika ved høyringa av planprogrammet. Utgangspunktet er at arealplanar skal konsekvensutgreie og trekke opp rammene for arealbruken til akvakultur på eit overordna nivå, og at akvakulturnæringa elles vert regulert etter sektorlovgevinga. Samstundes er det slik at utfordringane for akvakulturnæringa må arbeidast vidare med i eit samspel mellom alle interessentane i sjø slik denne høyringa og påpeiker.

I eit vidare arbeid bør ein vurdere å få utarbeide ei analyse av moglegheitene for framtidsetta akvakultur i Region Nordhordland. Eit slikt arbeid kan t.d. sjå på no-situasjonen, viktige kunnskapshol, moglegheiter og potensiale, konsekvensar og tilrådingar for arealbruk. Noko av dette arbeidet er allereie utført i dette planarbeidet.

Planen har noko fokus på utfordringar for akvakulturnæringane som kan løysast gjennom arealplanen, men dette kunne hatt større omfang. Då tenker vi særleg på at tilstrekkeleg og store nok akvakulturområde kan bidra til ei meir berekraftig utvikling av næringa. Det viktig at det er areal nok til at næringa får mogelegheit til å utvikle produksjonsformer som gir betre fiskehelse og kan løyse andre utfordringar. Eitt anna aspekt som er viktig for helsesituasjonen er korleis dei ulike lokalitetane påverkar kvarandre, og korleis ein kan optimalisere lokalitetsstrukturen for å redusere problema.

I tillegg til å bidra til ei optimalisering av lokalitetsstruktur kan ein god arealplan bidra til å leggje til rette også for annan noverande og framtidig akvakultur, nye artar og produksjonsmetodar, men også ny teknologi som gjer det mogleg å ta i bruk andre typar lokalitetar enn dei som vert nytta i dag. Dette kan vera eit fundament for sysselsetjing, verdiskaping og berekraftig matproduksjon i framtida.

Areal til akvakultur

Sjøområda som vert sett av til AK-område kring eksisterande anlegg bør vera store nok til å dekke behovet for å skifte ut og justere anleggs plassering; Justeringar som å skifte ut eldre anlegg med nyare og meir rømmingssikre installasjonar. For små område vil kunne føre til søknadar om dispensasjon frå planen ved mindre endringar på lokaliteten.

Akvakulturområda i planen er i hovudsak justerte og utvida i samsvar med gjeldande anleggs plassering. I tillegg er nokre områder utvida, og det gjev plass til å skifte ut og justere anlegg. Dette vil sikre naudsynt fleksibilitet for eksisterande verksemd. Dei fleste dispensasjonssakene frå arealplanar har nettopp vore små justeringar på etablerte lokalitetar. Utviding av eksisterande AK-areal gjer det mindre aktuelt med dispensasjonssaker i kommunane framover.

Akvakulturområde der det ikkje er gjeve løyve til akvakulturverksemd, bør vidareførast i ny plan for utprøving av ny teknologi, nye driftsformer og eventuelle andre artar.

Plankart

Tilstrekkeleg areal kring anlegga er eit tiltak for ein meir lønnsam og berekraftig akvakulturproduksjon. I det vidare går vi gjennom akvakulturområda i plankartet i kvar kommune meir i detalj.

Akvakultur i Alver

I Alver kommune er det gjort nokre få endringar innafor temaet akvakultur i høve til det som ligg i gjeldande arealplanar. Ved Rekeviki i Austfjorden er AK-område utvida for å gje plass til eit større anlegg slik at produksjonen som i dag går føre seg på 3 lokalitetar kan samlast på Rekeviki. I Mangersfjorden er to fleirbruksområde med akvakultur teke ut av planen. Resterande AK-område er vidareføring frå tidlegare plan utan endringar. Det er ikkje gjort andre justeringar av AK-områda kring eksisterande oppdrettsanlegg.

AK-område i reguleringsplan for Toska Sør viser i plankartet medan dei to AK-områda for reguleringsplanen for Langøy-Ospeneset ikkje går fram av kartet. AK-område ved Ådnøy viser i arealplankartet, men dette arealet er ikkje med i detaljreguleringsplanen. AK-områda i reguleringsplanen Langøy-Ospeneset må leggjast inn i plankartet.

Utvida AK-område ved Rekeviki opnar for etablering av eit større anlegg, og nedlegging av anlegga ved Vikane og Nesbø. Verksemda ønsker å endre lokalitetsstrukturen for sine anlegg i Austfjorden ved å samla denne på ein lokalitet. Dei meiner auka avstand mellom anlegga vil minske smittepresset frå lakselus og andre sjukdommar. Mattilsynet ser det som ein klar fordel, med omsyn til smitte av lakselus og fiskesjukdommar, å ha færre lokalitetar med større avstandar mellom potensielle smittekjelder. Ved at produksjonskapasitet vert samla på færre og større lokalitetar, vert utslepp av organisk materiale frå akvakultur samla på færre stader. Sjølv om utsleppa av organisk materiale einskilde stader aukar, så er røyynsla at dei negative følgene ved utslepp av organisk materiale samla sett vert lågare med færre og større lokalitetar. Samstundes vil auka avstand mellom lokalitetar minske spreinga av smitte og parasitter som lakselus mellom anlegga. Smitte av lakselus på villfisk vil slik kunne reduserast, og omfanget av behandlingar mot sjukdom og parasittar vil kunne minske.

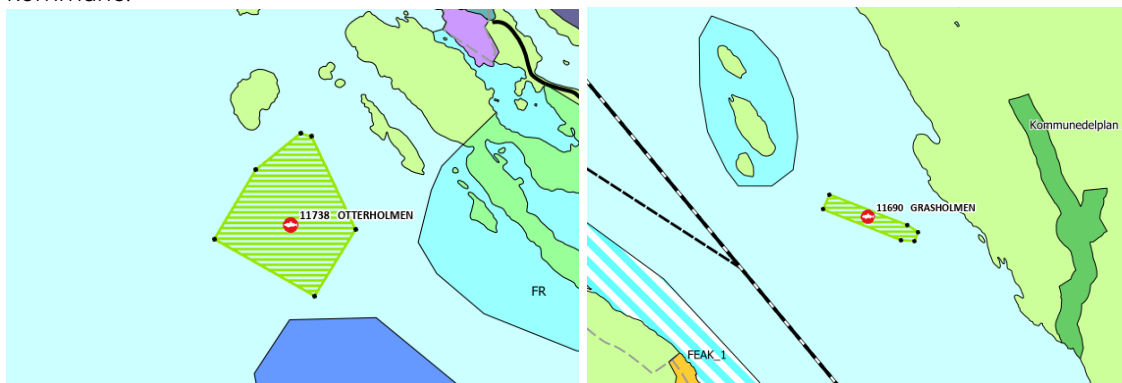
For lokalitetane Rekevik, Storskrebukti og Ramsvik er det gjeve dispensasjon frå arealplanen for at endra anleggs plassering kan ligge utanfor AK-område.

Figur: Lokalitetane Rekeviki, Storskrebukti og Ramsvik ligg delvis utafor AK-område i noverande og forslag til plan.

For lokalitet Grasholmen er det gjeve dispensasjon frå arealplanen for gjeldande anleggsplassering i 2012. Anlegget låg tidlegare i eit AK-område i kommuneplanen, men dette vart fjerna i samband med utarbeiding av kommunedelplan for søredel av Radøy.

Ved Otterholmen har det vore etablert anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure med ulike plasseringar sidan 1994. Noverande anlegg er godkjent for ein lokalitetsbiomasse på 3600 tonn. AK-område vart fjerna frå plankartet ved rullering av planen i 2011. Det vart gjort ei endring til fleirbruksområda for sjøområda ved at det er lagt til ei føresegn som avgrensar akvakulturføremålet til berre å gjelde fortøyingar og ankerfeste til akvakulturanlegg i 2019. I høve til gjeldande plan betyr dette at det ikkje kan etablerast akvakulturanlegg i fleirbruksområde i sjøområda til tidlegare Radøy kommune.

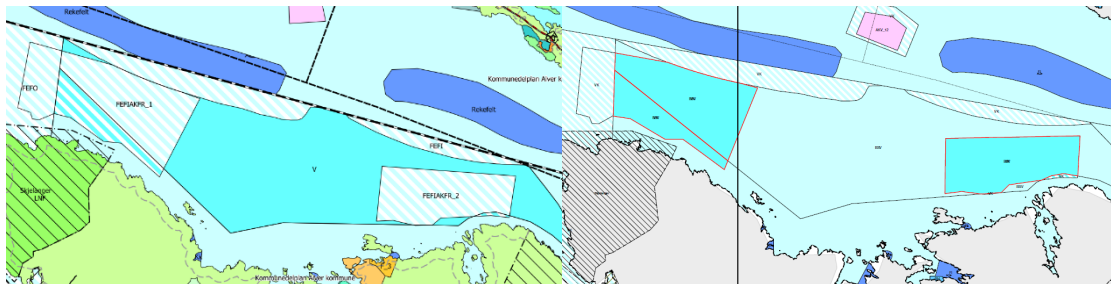

Figur: Lokalitetane Grasholmen og Oterholmen ligg ikkje i AK-område i noverande eller forslag til plan

Det har vore etablert anlegg for oppdrett av matfisk av laks og aure ved Rekeviki, Storskrebukti, Ramsvik, Grasholmen og Oterholmen sidan 1990 talet. Både utforming, storleik og plassering har vorte endra fleire gonger i perioden fram til i dag. Det er gjort vurderingar tidlegare i høve till konflikte med annan bruk av området. Det er viktig for verksemdene på desse lokalitetane at det vert sett av AK-område kring anlegga. Noverande planstatus vanskeleggjer anleggs- og fortøyingutsifting innanfor arealplanen, og ein vil kunne få søknad om dispensasjon frå planen ved mindre endringar på lokalitet. Dette vil vera uheldig i tilfelle der verksemdar vil skifta ut eldre anlegg med nyare og til dømes meir rømmingssikre installasjonar. Manglande AK-område vil og vera eit hinder for å ta i bruk nye driftsmetodar, endringar til annan type anlegg eller bruk av ny teknologi, eller kombinasjonsbruk.

I Mangersfjorden er to fleirbruksområda med akvakultur teke ut av planen. Desse to områda vart endeleg vedteken tatt inn i arealplanen i juli 2021, og det vart søkt om løyve etter akvakulturlova kort tid seinare. Søknaden ved Skjelanger er avslått, påklaga, og er pr. no til klagehandsaming i Nærings- og fiskeridepartementet. Den andre søknaden ved Gjerdeneset er ikkje slutthandsama då uttale frå Alver kommune, Kystverket og Statsforvaltaren manglar. Konsekvensen av å ta ut areala av planen er at det ikkje kan tildelast løyve til etablering av anlegg på desse areala.

Vi kan ikkje sjå at det er grunngjeve kvifor dei to areal i Mangersfjorden er teken ut, og med bakgrunn i nyleg vedteken plan for desse areala og at akvakulturnæringa har innretta seg etter ny plan og søkt om løyve vil vi be om at kommunen vurderer å ta inn att områda.

Figur. Vedteken arealplan juli 2021 til venstre, og høyring ny plan oktober 2022 til høyre

Akvakultur er ikkje ivaretatt i planframlegget for Alver kommune, særleg i høve til at det ikkje er gjort endringar innanfor temaet slik behovet i planprogrammet vart skildra

Akvakultur i Fedje

I Fedje kommune er det ikkje gjort endringar innafor temaet akvakultur i høve til det som ligg i gjeldande arealplan.

AK-område ved Hjeltevarden har kjent historikk, og dialog om dette kan vidareførast med Kystverket.

Akvakultur i Austrheim

I Austrheim kommune er plasseringa av AK-området ved godkjent oppdrettsanlegg ved Øksneset foreslått justert og redusert. Det er lagt til eit nytt større AK-område ved Senoksen i Fedjefjorden. Til dette AK-området er det laga ei føresegn med kopling til nedlegging av lokaliteten Allersholmen. (sjå kommentar under føresegner). Føremålet til eit område langs land i Årånsvågen er endra til hamneområde i sjø og akvakultur.

AK-område ved Allersholmen er etablert, og bør kunne vidareførast med lengre brakkleggingsperiodar og/eller redusert produksjon, annan teknologi eller annan art.

Akvakultur er ivaretatt i planframlegget for Austrheim kommune, og forslaget til arealplan er tilpassa akvakulturnæringa sine noverande og framtidige behov.

Akvakultur i Vaksdal

I Vaksdal kommune er det ikkje gjort nokre endringar innafor temaet akvakultur i høve til det som ligg i gjeldande arealplan. I Vaksdal kommune er det p.t. eit løyve til akvakulturverksemd. Dette er gjeve til matfiskproduksjon av regnbogeare på lokaliteten Sandvik. Kommunen fjerna AK-område frå plankartet i 2019. Løyve etter akvakulturlova vil gjelde sjølv om arealet til akvakultur vert fjerna i arealplanen. Før eller sidan får verksemda behov for utskifting av anleggsdelar, men dette vil ikkje vera muleg fordi eit slikt tiltak vil vera i strid med planen. Akvakulturområde ved lokaliteten Sandvik bør takast inn i planen, med eit omfang som sikrar ei miljøforsvarleg utvikling av anlegget.

Akvakultur i Modalen

I Modalen kommune er det ikkje akvakulturverksemd.

Akvakultur i Masfjorden

I Masfjorden kommune er det gjort nokre endringar innafor temaet akvakultur i høve til det som ligg i gjeldande arealplan. Eksisterande AK-område Vikane er utvide monaleg i nordvestleg retning, AK-område ved Duesund er utvida mot sørvest og AK-område ved Ådnekvamme er utvida mot sørvest, og det er avsett eit AK-område i sjø utanfor område for akvakultur på land ved Totland. I tillegg er det set plankrav ved endring av biomasse for lokalitetane Duesund, Laberget og Leirvika (sjå om dette under føresegner).

Utvida og justert AK-område ved Vikane opnar for etablering av eit større anlegg, og nedlegging av anlegga ved Rekeviki og anlegget ved Nesbø. Verksemda ønsker å endre lokalitetsstrukturen for sine anlegg i Austfjorden ved å samla denne på ein lokalitet (sjå kommentar for utvida areal Rekeviki i Alver). Utvidinga og justeringane ved Ådnekvamme og Duesund for etablering av anlegg med høg grad av reinsing.

Akvakultur er ivaretatt i planframlegget for Masfjorden kommune, særleg i høve til sikring av tilstrekkeleg areal ved anlegga for å ta i bruk og vidareutvikle utstyr for oppsamling av organisk materiale, og endring av lokalitetsstrukturen i Austfjorden.

Akvakultur i Osterøy

I Osterøy kommune er AK-område kring dei eksisterande lokalitetane Tepstad, Blom og Skaftå utvida, og AK-område ved Viknabukta er justert.

Utvidinga og justeringane er gjort for å kunne skifte ut dagens kompakte stålanlegg til meir framtidssretta anlegg. Innehavar av lokalitetane har teke i bruk og vidareutvikle fullskala utstyr for oppsamling av organisk materiale. Oppsamling i ringar gir betre forutsetning, både med tanke på vidare utvikling av oppsamlingsløysinga, belastning på anlegg, resipient og i forhold til fiskevelferd. Meir miljøvennleg drift og teknologi krev meir areal for anleggsinstallasjonar for oppsamling av slam. Utvida AK-område vil kunne ha positiv effekt for naturmiljøet under føresetnad av vidareføring av oppsamling av slam.

Akvakultur er i stor grad ivaretatt i planframlegget for Osterøy kommune, særleg i høve til sikring av tilstrekkeleg areal ved anlegga for å ta i bruk og vidareutvikle utstyr for oppsamling av organisk materiale.

Akvakultur i Gulen

I Gulen kommune er det avsett 9 nye eller justerte areal innafor temaet akvakultur i høve til det som ligg i gjeldande arealplan, samt at 10 AK-område er tatt ut av plankartet. Det lagt til to nye større AK-område utafor Ospeneset og nord for Monsholmen i Sognesjøen, to mindre AK-område ved Sollibotn og Keipeneset.

AK-område ved eksisterande anlegg ved Hardbakkeneset i Sognesjøen er justert lenger nord. AK-området til oppdrettsanlegget ved Kuøyna er utvida og justert. AK-området ved eksisterande lokalitet Leiholamne er utvida i sørleg retning. Ved anlegget på lokalitet Bårøy er AK-område utvida mot nord, og noko mot sør. AK-område for anlegget ved lokalitet Gråvika er justert.

AK-område som går over til bruk og vern av sjø og vassdrag (BSV): Dette gjeld AK-område ved Ortneset, Risnefjord, nord for Sveneset, Vassøy, Stemnebo, Segløy, vest for Hisarøy, aust for Langeneset i Ånnelandssundet, ved Gryteneset i Ånnelandssundet, samt den sørlege delen av noverande AK-området ved Hardbakkeneset.

Akvakultur er i stor grad ivaretatt i planframlegget for Gulen kommune, særleg i høve til sikring av naudsynt fleksibilitet for eksisterande akvakulturanlegg, utlegging av nye areal, gjennomgang av eldre AK-område med fjerning av mindre egna område, og vidareføring av nokon for andre artar eller produksjonsformer.

Føresegner 3.1.9. Akvakultur (AKV) (SOSI 6400)

Det er ein stor fordel at det gjennom den interkommunale planen vert føresegner til arealkategoriene som er likt utforma for alle kommunane. Dette vil kunne gjere føresegnene lettare og forstå og bruke, og særleg for aktørane innan akvakulturnæringane som har aktivitet i fleire kommunar. Vi er positive til mange av føresegnene, men har likevel nokre kommentarar.

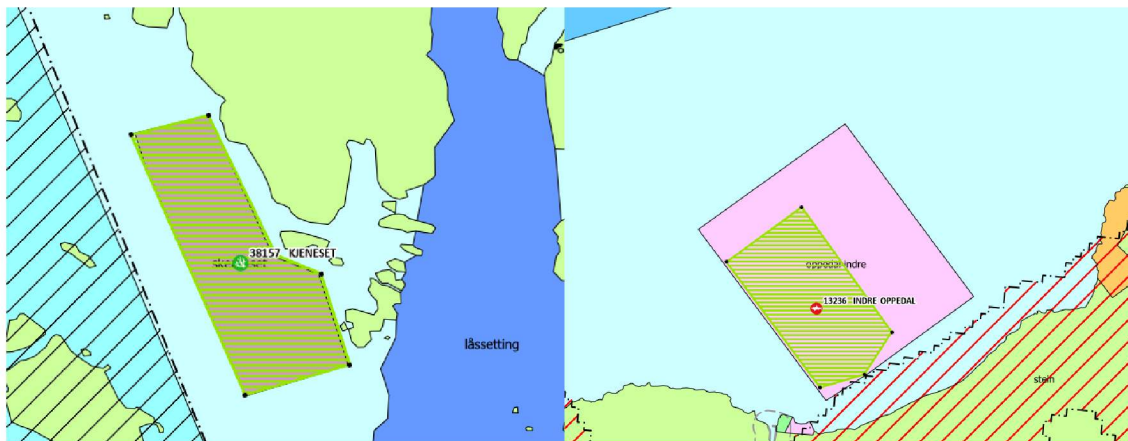
For alle AK-område gjeld desse føresegnene:

Med bakgrunn i at nasjonale miljøstandardar alt er overskridne innanfor kommunane sine sjøareal, kan tiltak etter særlover berre tillatast dersom aktiviteten/tiltaket kan skje utan forverring av miljøtilstand, jf. pbl. §11-9, nr.6

Denne føresegna inneheld mykje det same som føresegn 2.3.1. Ein kan ikkje slå fast at nasjonale miljøstandardar er overskridne innafor heile planområdet i heile planperioden. Miljøtilstanden i området vert og ivareteken ved søknad om etablering av akvakulturanlegg. Miljøtilhøva vert då vurdert etter tildelingsforskriftene etter akvakulturlova, matlova, dyrevelferdslova, naturmangfaldslova, innlandsfiskelova, viltlova, friluftsløva, vassforskrifta, forureiningslova. Fyrste del av denne føresegna bør utgå då føremålet med føresegna er ivareteke ved at det står: *Tiltak etter særlover kan berre tillatast dersom aktiviteten/tiltaket kan skje utan forverring av miljøtilstand, jf. pbl. §11-9, nr.6*

Heile anlegget, med forflåte og ev. bustad/service på sjø inkludert ei ferdselsforbodssone på 20 meter rundt oppdrettsanlegget skal ligge innafor akvakulturføremålet, jf. pbl. § 11-11 nr. 3

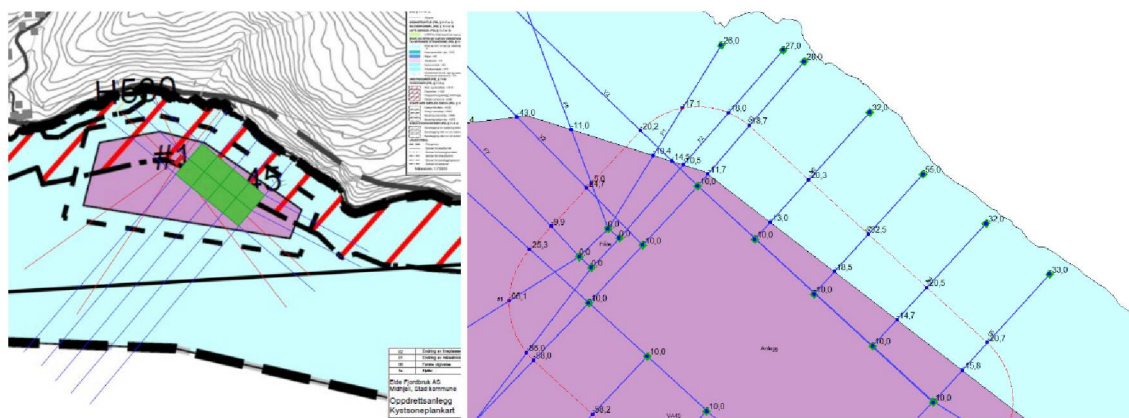
Denne vil gjere eksisterande AK-område mindre ved at ein må trekke frå 20 meter rundt heile AK-område der det ikkje kan etablerast anleggsinstallasjonar i overflata. Fleire anlegg ligg i dag heilt i ytterkanten av AK-område. Med denne regelen vil desse ikkje lenger ligge i samsvar med plan. Om denne føresegna skal stå slik, må fleire av AK-områda utvidast med minimum 20 meter i alle retningar. For nye AK-område kan ein ta omsyn til dette ved avsetjing av arealet.

Figur: Døme på anlegg som dekker heile AK-område eller som er lagt heilt i ytterkant.

Når fortøyningane forlater området satt av til akvakultur skal fortøyningane vere djupare enn kote minus 25m

Føresegna om at fortøyingslinjer skal vera på minus 25 meter eller meir i det dei kryssar yttergrensa for AK-området vil vera særst avgrensande for bruken av areala. Føresegna kan gjere etablering på nye lokalitetar vanskelegare og små AK-område vil ikkje kunne nyttast. Etablerte anlegg med behov for endringar som utskifting av anlegg, overgang til annan teknologi, lagringstankar for slamoppsamling, større flåte m.m. vil bli vanskeleg då fortøyingslinene vert for bratt til å få anleggsertifikat. Alternativt må anlegget trekkast lenger inn i AK-område, noko som gjer tilgjengeleg areal mindre. Om føresegna skal sikre ferdsel utanfor AK området kan ein i staden vere tydeleg på det slik det er omtalt i 3.1.9, bokstav a) II første punkt.

Figur: Døme frå akvakultursøknad i Stad kommune. Kart til høgre viser djupner på start- og slutt punkt på fortøyningane, og djupner der dei skjer formålsgrrensa mellom akvakulturareal og anna sjøareal, og djupner der dei skjer yttergrensa for fiskeforbodssona (raud stipla linje).

Krav om etablering av landstrøm eller annan teknologi som gir tilsvarende (dokumentert) reduksjon i støyforureining og CO2-utslepp som landstrøm.

Det er ikkje alle plassar nettselskapa kan levere landstrøm. Det vil då vera ein tredje part som hindrar ønskt utvikling. Vi foreslår føresegna med tillegg «der infrastrukturen er på plass for dette». Vidare bør føresegna berre gjelde for nye AK-område.

Følgjande føresegner gjeld ved etablering av nye lokalitetar eller vesentleg endring for akvakultur:

- I. Med vesentleg endringar meinast mellom anna større utviding av anlegg (biomasse og/eller areal), skifte av type anlegg, skifte av art, jf. pbl. § 11-9, nr. 4:
- II. Skal det vurderast om det skal utarbeidast reguleringsplan/detaljplan før tiltak kan setjast i verk, jf. pbl. § 11-9 nr. 1

Fylkeskommunen vil påpeike at arealplanar skal trekke opp rammene for arealbruken til akvakultur på eit overordna nivå, og at akvakulturnæringa elles vert regulert etter sektorlovgevinga. Ein kommune skal ikkje gjennom arealplanar fastsette føresegner som gjeld typiske drifts- og næringsrelaterte forhold om for eksempel produksjonskapasitet, fiskevelferd, rømming og krav som gjeld lakselus eller andre biologiske faktorar. Dette er tilhøve som er regulert gjennom anna regelverk og kor ulike sektormynde har tilsynsansvar.

I Rundskriv H-6/18 (Lover og retningslinjer for planlegging og ressursutnytting i kystnære sjøområder) - frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) heiter det: «*Det vil vanligvis ikke være nødvendig med reguleringsplan for akvakulturanlegg. Normalt vil kommuneplan og lokalitetsavklaring etter akvakulturloven gi de nødvendige rammene for virksomheten.*»

I planområde er det erfaring med tre detaljreguleringsplan for akvakultur ved Angelskår, Langøy-Ospeneset og Toska Sør. Desse har vist at rammevilkår for arealbruk vert tilstrekkeleg utgreia gjennom kommuneplanen og gjennom handsaminga av akvakultursøknad. Ytterlegare krav til detaljregulering av arealbruk innafor eit akvakulturområde vil etter akvakulturforvaltninga si vurdering sette næringa tilbake med omsyn å ta i bruk ny teknologi og følgje den dynamikken som pregar akvakulturnæringa.

b) Arter (Fisk, skalldyr, tang og tare)

i. Lokalitetar i sjø der det er tillate med oppdrett av artene Laks (L), Regnbogeaure (RA), Aure (A), jf. pbl. § 11-11 nr. 7

ii. I følgjande områder/lokalitetar er det tillat med oppdrett av regnbueaure (RA), aure (A), og torsk (T) jf. pbl. § 11-11 nr. 7

iii. I følgjande områder/lokalitetar er det tillat med oppdrett av dei ikkje-intensive artane Blæretang (BL), Butare (BT), Fingertare (FT), Grisatang (GT), Grønsekkdyr (GSD), Havsalat (HS), Krusflik (KF), Stortare (ST), Sukkertare (SU), Søl (SØ), Sekkdyr (SD), Vanlig Fjærehinne (VFH), jf. pbl. §11-11 nr.7

iv. I følgjande områder/lokalitetar er det tillat med produksjon av yngel og smolt av laks (L), regnbueaure (RA) og aure (A), samt Havforskningsinstituttet (HI) på Matre.

Dette er tabellar over alle løyve etter akvakulturlova med tildelt art på lokalitet. Vi forstår ikkje grunnen til at desse ligg under føresegner. Ein kan i planen lage føresegner for kva artar som kan gjevast løyve til i eit AK-område. Konsekvensen av å legge gjeldande artar på alle lokalitetane inn som føresegn er at det ikkje kan søkast om andre artar på nokon lokalitetar. Vi er usikker på om det er intensjonen her.

c) Særskilt for desse akvakulturlokalitetane gjeld (ASV)

i. Plankrav ved endring av biomasse Masfjorden

Det er plankrav til områda AKV-03 (Duesund), AKV-04 (Leirvika) og AKV-07 (Laberget) ved søknad om endringar i akvakulturløyve knytt til auke i biomassen innanfor desse områda

Denne må lesast som at det er krav om detaljreguleringsplan ved biomasse-auke, men ikkje ved endra arealbruk. Det vanlege er omvendt, men uansett vil fylkeskommunen påpeike at ein kommune gjennom arealplanar ikkje kan fastsette føresegner som gjeld typiske drifts- og næringsrelaterte forhold om for eksempel produksjonskapasitet, fiskevelferd, rømming og krav som gjeld lakselus eller andre biologiske faktorar. Dette er tilhøve som er regulert gjennom anna regelverk og kor ulike sektormynde har tilsynsansvar. Ref. rundskriv H-6/18 frå KMD

iii. Krav om rekkjefølgje og andre omsyn

Alver / Masfjorden

1. Før utvida akvakulturområde ved Rekeviki eller Vikane i Austfjorden kan takast i bruk, må drift på lokalitetane xx, yy og zz vere avslutta (og lokalitet sletta som lokalitet)

Austrheim

1. Før akvakulturområde Senoksen kan takast i bruk må drift på lokalitet xxyzz Allersholmen vere avslutta (og lokaliteten sletta som lokalitet)

Osterøy

1. For akvakulturområde Skafta område 2 gjeld at drifta på Blom (lokalitet nr. 12156) må vera avvikla seinast innan tre år etter at Skaftå område 2 er tatt i bruk, jf. pbl § 11-9, nr. 4

Gjennom akvakulturlova og matlova har ein nytta liknande metodar for å regulere samla produksjon i til dømes ein fjord. Formålet er då produksjonsregulering for å hindre ytterlegare miljøpåverknad av lakselus på vill anadrom laksefisk.

Føresegnene vil få konsekvensar for aktørane som disponerer lokalitetane i området. Blom og Skaftå er lokalitetar tilhøyrande same verksemd, det same gjeld for Rekeviki og Vikane. Allersholmen tilhøyrer eit selskap medan Senoksen er eit nytt AK-område. Slik føresegna er utforma er det berre innehavaren av lok. Allersholmen som kan søkje på Senoksen. Føresegnene om rekkjefølgjekrav bør takast ut.

Elles viser vi til:

https://www.regjeringen.no/contentassets/79f05c0671624eb0a45f21f34b35ee51/no/pdfs/07_veil_eder_planlegging-i-sjo--kno-4-mai-2020.pdf

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/lover-og-retningslinjer-for-planlegging-og-ressursutnytting-i-kystnare-sjoområder/id2616581/>

Oppsummering av innspel til endring av planframlegget:

- Vurdere å ta inn fleire av innspela frå næringa som gjeld optimalisering av lokalitetsstrukturen for å redusere fiskehelse- og miljøutfordringar.
- Tilstrekkeleg AK-område må settast av kring anlegga ved Grasholmen, Oterholmen, Ramsvik, Storskrebukti og Rekeviki.
- AK-områda i reguleringsplanen Langøy-Ospeneset må leggjast inn i plankartet.
- Det bør gjerast ei ny vurdering av to fleirbruksområde med akvakultur i Mangersfjorden.
- AK-område ved Øksneset kan justerast, men bør ikkje reduserast. Føresegnene om rekkjefølgjekrav bør takast ut, lokaliteten Allersholmen bør vidareførast.
- Akvakulturområde ved lokaliteten Sandvik bør takast inn i planen, med eit omfang som sikrar ei miljøforsvarleg utvikling av anlegget.
- Ny tekst i andre avsnitt i føresegner til AK-område: *Kan tiltak etter særlover berre tillatast dersom aktiviteten/tiltaket kan skje utan forverring av miljøtilstand, jf. pbl. §11-9, nr.6*
- Føresegn om ferdselsforbodssone på 20 meter innanfor AK-område bør takast ut.
- Føresegn om minimum djupne på 25 meter på fortøyingane når dei forlet AK-område må takast ut.
- Føresegna om landsstraum vert supplert med: der infrastrukturen er tilgjengeleg.
- Alle tabellane under b) takast ut. Dette er ikkje føresegner.
- Føresegnene om rekkjefølgjekrav bør takast ut.
- Vurdering om det skal utarbeidast reguleringsplan ved endringar på eksisterande anlegg bør takast ut.
- Plankrav ved endring av biomasse ved lokalitetane Duesund, Laberget og Leirvika må takast ut.

Mineralressursar – skjelsand

Vestland fylkeskommune har vurdert planforslaget ut frå fylkeskommunen si rolle som sektormyndigheit som kan gje løyve til undersøking og utvinning av skjelsand, sand og grus i kystnære område i medhald av havbotnminerallova § 10-2. Vi viser til fråsegn ved høyringa av

planprogrammet datert 10.05.2022. Frå fylkeskommunen vart det dessverre ikkje sendt tilbakemelding på kunnskapsgrunnlaget på dette saksfeltet.

Det følgjer av plan- og bygningslova at kommuneplanen sin arealdel i nødvendig utstrekning skal vise areal til råstoffutvinning. Det skal i nødvendig utstrekning også visast omsynssone mineralressursar. Vedkomande regionale retningslinjer på området, viser vi til døme i *Regional kystsoneplan for Sunnhordland og ytre Hardanger* (2017), der det er retningsline om at område for skjelsand bør vurderast og gjerast synleg i kommuneplan.

Sentrale retningslinjer på saksfeltet seier at uttak av massar (skjelsand, sand og grus frå sjøbotnen) skal gå føre på ein slik måte at det ikkje blir til hinder eller ulempe for ferdselen på sjøen, det alminnelege fiske, fugle- eller friluftslivet i området. Spesielt skal det sjåast til at verksemda ikkje skadar fisk som står i merdar eller som er låssett. Dersom opptaksområdet grensar mot viktige gyte- og oppvekstområde for villfisk eller område med spesielle naturvern- eller friluftsinnteresser som t.d. verneområde, statleg sikra friluftsområde, havstrand- eller våtmarksområde, skal det utvisast særlege omsyn under drifta.

Det er lagt til grunn at avgjerd om konsesjon skal skje etter ei skjønsmessig vurdering, kor fordelane med tiltaket vert vurdert opp mot dei ulemper det vil medføre, og lova sitt formål set rammer for kva omsyn ein kan vektlegge i den samanheng. Søknader om løyve til uttak av skjelsand skal blant anna leggjast føre kommunen der førekomsten ligg, og fylkeskommunen må forhalde seg til kommunen sine planar. Uttak av skjelsand vil vere søknadspliktige tiltak i kommunane etter pbl § 20-2, då tiltaka i praksis vil innebere «vesentlege terrengingrep» (pbl § 20-1 bokstav k).

Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt når det gjeld ressurskartlegging av skjelsand. Ut frå ressurskartlegging utført av Noregs geologiske undersøking (NGU), er det relativt store mengder skjelsand i planområdet, i kommunane Alver, Austrheim, Fedje og Gulen. Resultat frå kartlegginga og kart finst i NGU-rapportar. Det er ein aktiv skjelsandkonsesjon i Gulen, med tre konsesjonsområde. Det har tidlegare vore fleire skjelsandkonsesjonar i Alver (Radøy) og Austrheim.

Planskildring

Kapittel 5 (Planområdet og arealbruken i dag) er i følgje planskildringa ei oppsummering av kunnskapsgrunnlaget. Under kapittel 5.6 (Fiskeri og gyte- og oppvekstområde) står det bl.a.: *Innanfor planområdet er det fleire felt for uttak av skjelsand, alle i vestre del av Gulen kommune. Skjelsand er ein ikkje-fornybar ressurs og fylkeskommunen gjev konsesjon for uttak av skjelsand med varigheit på 5 år. Skjelsandførekomst har og ein viktig funksjon som gyte-, oppvekst og næringsområde for fisk og andre organismar.»*

Med tanke på skjelsanduttak (havbotnminerallova), bør tilsvarande som t.d. akvakultur, omtalast i planskildringa under eiga overskrift. Der bør det vere ein omtale av ressurskartlegging som er gjort, reglar og retningslinjer på området, og gjerne omtale av korleis skjelsand er vist på plankartet.

Føresegn

Under punkt 4.1.4. (Sone med særskilt angitt omsyn (pbl § 11-8 c)), bokstav d) Omsyn til mineralressursar (H590) (Skjelsand – Gulen), står det: *Omsynssone omfattar område med (mogeleg) drivverdige råstoffressursar. I desse områda bør det ikkje vere tillata med tiltak som legg hindringar for framtidig råstoffutvinning (Gulen).* Vi finn ikkje at omsynssone H590 er vist på plankartet, og ser følgjeleg ikkje samsvar mellom føresegn og plankart.

Plankart

Ein aktiv skjelsandkonsesjon i Gulen, med tre konsesjonsområde, er ikkje er vist på plankartet. Derimot er det vist to areal med råstoffutvinning i Alver kommune, som truleg er utgåtte skjelsandkonsesjonar frå 1990-talet, som kan takast ut av plankartet. Vi viser til rettleiaren «Planlegging i sjøområdene» (mai 2020) og rettleiaren til kommuneplanen sin arealdel (mars 2022) der det er vist fleire alternativ for korleis skjelsand kan visast på plankartet. Ta gjerne kontakt med fylkeskommunen for råd.

Strandsone

Vestland fylkeskommunen skal bidra til å ta i vare eigenverdiar i strandsona, og ålmenta si tilgjenge i strandsona. Planarbeidet gjeld sjøareala, men forhold seg og til at fleire tiltak i sjø (som t.d. akvakulturanelegg og småbåthamner) og vil ha koplingar til strandsona. Planen er basert på

gjeldande KPA i kommunane, der t.d. småbåthamner er regulerte eller har krav om regulering, slik vi forstår det. Fylkeskommunen meiner at føresegnene i stor grad sikrar tilgjenge for allmenta i strandsona, men har likevel nokre kommentarar. I dei generelle føresegnene om plankrav (kap. 2.1) gjev ein unntak for plankrav på fleire konkrete vilkår. Med omsyn til strandsonevernet, er Vestland fylkeskommune opptatt av c) kulepunkt tre, der ein gjev unntak om

Gjennomføring av tiltak gjev ei forbetring av tilhøva i området både på land og i sjø

- *Forbetring kan vere opprydding av einskild fortøying, auka/betra tilgjenge til sjø for ålmenta, betra samanheng og tilhøve for ferdsle i strandsona.*

Vi meiner formuleringa «auka/betra tilgjenge for ålmenta» er noko problematisk, då den er generell på ein slik måte at svært mange tiltak, så lenge dei ikkje er privatiserande, vil vere innafor. Fokuset på tilrettelegging kan føre til utilsikta nedbygging av naturverdiar i strandsona.

Når det gjeld småbåthamner, der det er regulert og ein såleis har vurdert at naturverdiar skal vike for tilrettelegging, ser vi at tilgjenge for ålmenta er sikra gjennom t.d. 3.1.7. Småbåthamn (SH), iv.:

Det skal leggast til rette for allmenn tilgjenge og ferdsle gjennom planområdet. Naudsynte stengsel for å ta i vare trygghet og sikkerheit i hamneområdet er tillate.

Vestland fylkeskommune, med forankring i pbl og SPR, har fokus på fellesløysingar føre enkelttiltak for den einskilde. Det er fleire døme på dette i føresegnene, mellom anna i 3.1.7 b) iv., om etablering av småbåthamn utan plan:

KPA Osterøy, føresegn pkt. 6.6

I området VS8 Tysse kan det etablerast småbåt- og gjestehamn. Det er tillate å leggje ut 1 flytebrygge med utliggarar. Eine sida av flytebryggja skal ha inntil 6 båtplassar og vera småbåthamn medan ei side skal vera utan utliggarar og vera gjestehamn. Det er ikkje tillate å etablera noko stengsel på landgang eller flytebrygge som kan hindre fri ferdsle på flytebrygge eller landgang, jf. pbl. § 11-9, nr. 5)

Når det gjeld strandsonevernet med omsyn til landskap og friluftsliv, vil fylkeskommunen til slutt løfte fram føresegna 2.4.1, der ein på ein god måte sikrar desse omsyn, m.a. her:

d) At tiltaket ikkje er til hinder eller ulempe for allmenn ferdsle eller friluftsliv, eller på anna måte fører til vesentleg ulempe for omgjevnadane

Infrastruktur og veg

Som vegstyresmakt har Vestland fylkeskommune ansvar for arealbruk, trafikktryggleik og framkome langs fylkesveg. Vi har og ansvar for at areal- og transportpolitiske føringar blir tatt høgde for i planlegginga, og at vegstrukturen vert utforma i samsvar med vegnormalkrava.

Omsyna er mellom anna forankra i regional areal og transportplan for Bergensområdet, og i rammeplan for avkøyrslar med strekningsvis vurdering av haldning til byggegrenser for riks- og fylkesveg i Region vest.

Til vår uttale til oppstart av arealdelen til Alver kommune sin KPA, datert 09.09.2022, skreiv vi følgjande; «*Bruk av sjøareala vil få konsekvensar for bruk av tilgrensande landområde. Vi kan sjå for oss at for eksempel industriområde ved sjø og småbåthamner i sjø må ha tilkomst frå overordna vegnett. Kommunen skriv at naustområde og småbåthamner skal oppfylle krav som gjeld tilkomst, parkering og tilhøve for gåande og syklande.*»

Sjølv om dette var til kommuneplanens arealdel for Alver kommune så meiner vi dette er gjeldande for heile regionen, og også gjeld for dette planarbeidet.

Det er vanskeleg å sjå forholdet mellom tiltaka og arealføremåla i planen mot det overordna vegnettet i planforslaget. I kunnskapsgrunnlaget til planforslaget under punkt 6.3.2. Småbåthamn står det «*Det er viktig at småbåthamner har tilstrekkeleg landareal og moglegheit for veg, vatn og straum. Slike avklaringar ligger utanfor målsettinga til dette planarbeidet og bør gjerast i samanheng med arealplanen for land.*»

Under generelle føresegner for områder som er unntatt frå plankrav er det eit vilkår i punkt 2.1.2 c som seier «*Naudsynt tilgjenge, parkering og liknande er teken i vare*», som vi meiner er eit punkt der «*teke i vare*» må tydeleggjerast meir. Anten med ein anna ordlyd eller at punktet vert utdjupa.

Vi meiner det er ein mangel ved planen som er på høyring no, at den ikkje seier noko meir konkret om tilkomst til småbåthamner osv. Fordi dette ikkje vert skildra godt nok så kan vi ikkje vurdere plasseringane for arealbruken i sjø som er lagt fram.

Det kan hende dei nye areala ikkje er eigna, då ikkje alle forhold som tilkomst og areal for til dømes parkering er vurdert. Og det er ikkje garanti for at dette kan løysast gjennom regulering av landareal slik det vert vist til i punkt 6.3.2.

Kulturminne og kulturmiljø

Vestland fylkeskommune har vurdert saka som regional kulturmiljøstyresmakt. Me viser til fråsegn til oppstart datert 10.05.2021 og vår tilbakemelding på kunnskapsgrunnlaget datert 10.02.2022.

Fylkeskommunen sitt mynde

Fylkesdirektøren har mynde til å fremje motsegn til tema i arealplanar som ikkje er av prinsipiell karakter, og som har vesentleg negativ verknad for myndeområda fylkeskommunen skal ivareta. Fylkesdirektøren har delegert myndet vidare til avdelingsdirektør for kultur og folkehelse for motsegn i plansaker som har vesentleg negativ verknad på regionale og nasjonale kulturminneverdiar. Motsegnsretten er i medhald av Vestland fylkeskommune sitt reglement for folkevalde organ og delegering datert 06.09.21, avsnitt 41 om lov om planlegging og byggesaksbehandling

Administrativ motsegn

Vestland fylkeskommune fremjar motsegn etter vurderingar i tråd med Rundskriv T-2/16 punkt 2. Kulturmiljøa er av nasjonal og vesentleg regional verdi (punkt 2 a), og konsekvensane av planen er av ein slik karakter at motsegn er naudsynt for å ivareta kulturmiljøinteressene (punkt 2b). Med heimel i plan- og bygningslova § 5-4 fremjar Vestland fylkeskommune har motsegn til følgande punkt i planen som ikkje er av prinsipiell karakter og som har vesentleg negativ verknad for regionale og nasjonale kulturminneinteresser:

Motsegn til framlegg av kart og føresegn

- I. Kulturminne som er bandlagt etter kulturminnelova (H730) er ikkje tilstrekkeleg integrert i planføresegnene og plankart. Motsegn fell bort om føresegna og plankart vert endra.
- II. Det er ei rekkje feil og unøyaktigheiter i føresegnene for planen. Motsegna fell bort når våre rettingar til føresegnene vert teke til følgje.

Generelle føresegner	
2.2.b.	Endring
2.4.1.	Endring bokstav a, ny bokstav f
2.6.	Ny bokstav f
Føresegner til arealføremål	
3.1.	Ny bokstav h
3.1.7.b.	Nytt underpunkt romartal v
Føresegner til omsynssoner	
4.1.4.c.	Endring
4.1.4.c Vrak	Endring
4.1.5.c.	Endring
4.1.5.c pkt ii	Endring

Motsegn til planmaterialet - konsekvensutgreiinga

- III. 4630-127-2c Blom Utvida, endra grense for akvakulturområde vil vera i konflikt med kulturmiljøet på Havrå. Dette er eit unikt kulturmiljø, definert som eit Fjordgardsanlegg. Konsekvensutgreiinga viser sjølv til at visuelle konsekvensar for freda kulturmiljø - Havråtunet må vurderast nærmare. Dette skulle vore del av grunnlaget i saka. Fylkeskommunen som sektormynde innan kulturminnevern finn at ein ved revisjon av KU har satt konsekvensane for lågt. Motsegn fell bort om forslag til arealutviding er tatt ut av planen.
- IV. 4630-127-2c(2) Blom utviding inn mot land. I tillegg til manglande vurdering av Havrå vil og naustmiljøet og kulturlandskapet i Blomavika verta direkte råka. Vestland fylkeskommune

har motsegn til tiltaket. Fylkeskommune finn at revisjon av KU har satt konsekvensane for lågt. Motsegn fell bort om forslag til arealutviding er tatt ut av planen.

- V. 4631-153 Lygra – Naustevik. Småbåthamn. Det er i KU ikkje tatt stilling til Askeladden id. 66399 – et automatisk freda gravfelt frå jernalder, som ligg rett vest for område. Automatisk freda kulturminne skal verdivurderast mot nytt tiltak i KU, og det skal takast omsyn til konsekvensane for kulturmiljøverdiane. Motsegn fell bort når ovanfornemnde vurdering er implementert i planen.
- VI. 4628-136 Vaksdal – framlegg om utfylling i sjø i tilknytning til Felleskjøpet Agri og Vaksdal Mølle. Dette området grensar til Vaksdal mølle som er eit kulturminne/kulturmiljø av regional interesse. Konsekvensutgreiinga påpeikar at utfyllinga i sjø vil påverke opplevinga av kulturmiljøet og endre noko av den samanhengen miljøet i dag har mot fjorden. Me meiner at konsekvensgraden i KU er sett for lågt. Me er av den oppfatning at ei slik utfylling vil endre karakteren til landskap og kulturmiljø i ein slik grad at dei samla konsekvensane er svært negative for dette kulturmiljøet. Vestland fylkeskommune har motsegn til tiltaket

Me ber om at følgande blir tatt med i planen:

- I. Me tilrår at ein legg inn fleire område som omsynssone H570 med tilhøyrande retningslinjer. Spesielt ber me om at Kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse (KULA) Den Indre Farleia og foreslått KULA landskap Gulatinget og sjøområdet ved Fosenstraumen får ei omsynssone H570.
- II. Me oppmodar til at tekst i grøn temaboks under punkt 3.1 i føresegnene vert lagt inn som eige føresegn, jamfør uttale frå Bergens Sjøfartsmuseum. Me ser at teksten i grøn boks er dels samanfallande med punkt 3.1. bokstav e), men det vil verka klargjerande for brukarar av planen dersom det er tydeleggjort som føresegn.

Kulturminne og kulturmiljø

Med ei kulturhistorie som er sterkt knytt til hav og fjord, er aktiviteten i strandsona særskilt viktig for busetnaden i desse områda. Denne har vore viktig til alle tider, i stein-, bronse-, jarn- og mellomalder og i nyare tid. Det gjer at det kan vere lang brukskontinuitet i fleire stader, t.d. i naustområde. Då havet og fjorden står sentralt som ei viktig næringskjelde og farlei, må strandsona, landområda og sjøområde vurderast i heilskap. Med omsyn til både materielle og immaterielle kulturminne må det synleggjerast korleis ulike tiltak grip inn i viktige kulturmiljø med lange tradisjonar.

Vestland fylkeskommune har ikkje gjennomført arkeologiske registreringar i heile planen sitt areal. Fylkeskommunen kan dermed ikkje seie seg samd i ny arealbruk i interkommunal plan for sjøareal i Nordhordland ~~for~~ §§ 9 og 14 i kulturminnelova er oppfylt for den einskilde plan og tiltak, og tilhøvet til automatisk freda kulturminne er avklart.

Undersøkningsplikt etter § 9 i kulturminnelova skal oppfyllest i samband med utarbeiding av reguleringsplan eller ved søknad om tiltak, dette gjeld både land- og sjøareal.

Planskildring

I planskildringa er det i omtalen av kulturminne og kulturmiljø generelt vist til det kulturhistoriske landskapet.

Planen gjeld tiltak i sjø, men tiltak der kan ha negative konsekvensar for og komme i konflikt med kulturminne og kulturmiljø på land. Tiltak i sjø kan verte visuelt skjemma for kulturminne og kulturmiljø på land. I tillegg vil tiltak i sjø gjerne medføre/krevje tiltak på land. Dette er særskilt knytt til hamneområde, småbåthamner og naustområde, der krav til dømes til veg, vatn, straum og fiber, skal avklarast i samband med areal på land. Det er difor viktig å ha kulturminne og kulturmiljø på land med i planlegging, vurderingar og høyring.

Kunnskapsgrunnlaget

I kunnskapsgrunnlaget saknar me omtale av KULA områda knytt til Gulatinget og Den indre farleia. Under punktet 3.3.2. *Særleg viktig kulturlandskap og kulturmiljø i planområdet*, er det naturleg å vise til dei to KULA områda i regionen.

Gulatinget, møteplass for lov og rett i Gulen kommune er eitt av områda i *Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse i Sogn og Fjordane* (KULA). Planen har nett vore på høyring. Gulatinget omfattar Gulafjorden og området rundt, er på 86,7 km². Som KULA-område er området bl. anna skildra slik: *Det gamle Gulatinget er ein av dei viktigaste institusjonane frå eldre norsk historie. Både Eivindvik og Flolid er sårbare for utbygging og oppføring av nye store bygningsstrukturar som vil kunne bryte med viktige siktelinjer og samanhengar i landskapet. Området ligg i landskapsregionen kystbygdene på Vestlandet.*

Det kulturhistoriske landskapet *Den Indre Farleia* (ID K416) er lokalisert til kommunane Austrheim og Alver. Den indre farleia gjeld i eit område frå Alversund til Kjelstraumen, og frå Hundvin i Lindås til nordvest om Mjøs på Radøy i Alver kommune. Dette landskapet er registrert som kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse (KULA). Dei nasjonale interessene er kopla til den permanente busetnaden og framveksten av eit kombinert næringsgrunnlag av fiske og jordbruk, og har stor tidsdjupne og kontinuitet i landskapet. Steinalderlokalitetane i Fosnstraumen og Lyngheilandskapet på Lygra er sjeldne og framstående i nasjonal og internasjonal samanheng. I dette landskapet ligg den strategisk viktige indre farleia. Den har mange kulturminne knytt til seg med stor tidsdjupne og høg opplevingsverdi.

Kunnskapsgrunnlaget har vurdert Havråtunet i Osterøy kommune noko for snevert. Det er garden Havrå med inn- og utmark som inngår i fredinga. Verdien er stor, og Havråtunet er det første freda kulturmiljøet i Noreg. Dette er eit innmarks- og utmarksområde, som strekk seg i frå fjord til fjell. I tillegg er og området eit av fleire utvalde kulturlandskap i Vestland (UKL), her er også kulturmiljøet i Blomavika tatt med. Fylkeskommunen finn ikkje dette opplyst i KU eller reviderte vedlegg. Vurdering av verknaden på kulturmiljøet er slik for grunn. Når området strekk seg i frå fjøra og opp til nabogarden må og skalaen på vurdering i KU vera tilpassa det ein skal vurdere.

Me tilrår at kunnskapsgrunnlaget i lokale kulturmiljøplanar vert inkorporert i plangrunnlaget, med fokus på kulturminne og kulturmiljø i 100-metersbeltet frå sjø. Det som er definert av kommunen som viktige kulturminne må synleggjerast.

Kartgrunnlag og plankart

Me ser at plankartet er ufullstendig, og dette må rettast opp. Me saknar informasjon om kva kriteria som er lagt til grunn for valet av dei kjende automatisk freda kulturminna som er avmerkt i plankartet. Det er fleire automatisk freda kulturminne – både i tilknytning til sjø og i sjø - som ikkje er tatt med i plankartet eller som er feil kartfesta. Noko av det som er lagt inn er koda feil i SOSI-fila. Me saknar i tillegg ei oversikt relatert til kulturminne-ID slik at det ville vore lettare å kontrollere kva kulturminne som er avmerkt som omsynssone i planen.

Interkommunal plan må ha eit oppdatert kulturminnegrunnlag som er henta frå kulturminnedatabasen Askeladden. Dette er særskild viktig i område der det vert lagt opp til nye tiltaksområde. Alle kulturminne i sjøareal, må takast med i kartgrunnlaget. På land er det tilstrekkeleg at automatisk freda kulturminne og regionalt viktige kulturminne, bygningsmiljø og kulturmiljø frå stranda og i 100 metersbeltet inn på land blir teke med. For nokre områder vil det vera eit større influensområde der heilskapen i kulturlandskapet gjer at tiltak i eller ved sjøen kan verka inn på eit større område.

Vestland fylkeskommune skal m.a. vurdere utilbørleg skjemming av automatisk freda kulturminne, jf. Kml. § 3, på land der det blir søkt om nye tiltak i sjø eller som har samanheng med desse.

Me tilrår at ein legg inn fleire område som omsynssone H570, spesielt ber me om at det Kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse (KULA) Den Indre Farleia og foreslått KULA landskap Gulatinget.

Me tilrår også at sjøareal knytt til steinalderlokalitetane kring Fosenstraumen får ei eigen omsynssone H570. Me føreslår at sona går frå Rapeneset i vest til Kjeøyyna i aust. Kulturminnemynde kan vere til hjelp til avgrensing av desse sonene.

Føresegner

Kulturminne som er bandlagt etter kulturminnelova (H730) er ikkje tilstrekkeleg integrert i planføresegnene og plankart. Motsegna fell bort om føresegner og plankart vert endra.

Vestland fylkeskommune ser det som vesentleg at planar og tiltak for kulturminne på land og i sjø, blir lagt fram for regional kulturmynde for fråsegn. Område med natur- og kulturverdiar som vert vurdert som verdfulle kulturlandskap, skal ivaretakast og forvaltast slik at kvalitetane i landskapet vert styrka. Verdiane knytt til heilskaplege kulturmiljø, einskilde bygg og andre kulturminne på land som til dømes naust- og sjøbruksmiljø og kyrkjestader skal i størst mogeleg grad vernast om i eksisterande kulturmiljø og ved nye tiltak. Det skal leggjast vekt på god stad- og landskapstilpassing ved oppføring av nye bygningar og anlegg. Omsynet til landskap, kulturminne og kulturmiljø skal ivaretakast.

Tekst i grønn boks tolkar me som retningsliner og dermed ikkje juridisk bindande. Fleire av desse må inn som føresegner, då det omhandlar lovfesta krav i kulturminnelova og plan- og bygningslova.

Generelle føresegner

Føresegn 2.2.b) kan føre til øydelegging og fjerning av automatisk freda kulturminne i 100 meters beltet. Følgjande tekst må leggjast til føresegn 2.2.b): Plan for tiltak må sendast på høyring til regional kulturminnemynde, Vestland fylkeskommune.

Legg til følgjande under § 2.4.1 bokstav a): kulturminne og kulturmiljø.

Legg til følgjande under § 2.4.1 ny bokstav f): Ingen utbyggingsområde er avklart etter kulturminnelova §§ 8, 9 eller 14-9. Varige og mellombels tiltak må leggjast fram for regional kulturminnemynde, Vestland fylkeskommune til uttale.

Legg til følgjande under § 2.6 ny bokstav f): «Det skal dokumenterast at nye tiltak ikkje kan skade eller utilbørleg skjemme automatisk freda kulturminne. Tiltak 100 m frå automatisk freda kulturminne/kulturmiljø skal leggjast fram for kulturminnemynde. I tiltaksområde på land og i sjø skal undersøkingsplikta etter §§ 9 og 14-9 i kulturminnelova oppfyllast i samband med høyring av reguleringsplan. Der det ikkje ligg føre plankrav, skal tiltak sendast til regional kulturminnemynde, Vestland fylkeskommune til uttale før vedtak blir fatta.

Føresegner til arealformål

Legg til følgjande under § 3.1 ny bokstav h): Planar om tiltak som medfører mellombels eller varige inngrep i sjøbotnen skal leggjast fram for Bergens Sjøfartsmuseum til uttale via fylkeskommunen.

3.1.7. Småbåthamn. Under føresegner til arealføremål er det under pkt. 3.1.7 b) iii under Småbåthamn, gjort unntak frå krav om reguleringsplan for å utvide kai på inntil 10 meter knytt til eksisterande naust. Det må her presiserast at i høve kulturminne som blir omfatta av § 25 i kulturminnelova, skal det innhentast fråsegn frå regional kulturmynde, Vestland fylkeskommune i samband med tiltak.

Legg til følgjande under 3.1.7.b. Nytt underpunkt v: Søknad om tiltak må sendast på høyring til regional kulturminnemynde, Vestland fylkeskommune.

Føresegner til omsynssoner

4.1.4. Sone med særskilt angitt omsyn

4.1.4. c) Omsyn/bevaring av kulturmiljø (H570) føresegn til KULA-området Den Indre Farleia er ikkje tilstrekkeleg, ein kan ikkje vise til ein annan plan i føresegna. Det må gis konkrete føresegn i denne planen og området må kartfestast. Føresegna må også omfatte KULA-området Gulatinget. Det må i tillegg leggjast H570 sone på kulturmiljøet i Blomavika som er ein del av UKL. Viktige kulturminne og kulturmiljø som kommunane har lagt inn i gjeldande kulturmiljøplanar, og som ligg i 100-metersbeltet, må også leggjast inn.

4.1.4 c) Vrak (Osterøy) er det vist til Hordaland fylkeskommune, dette må rettast til Vestland fylkeskommune.

4.1.5.C Bandlegging etter Lov om kulturminne (H730)

I teksten til føresegna er det berre nemnt marine kulturminne. Dette er ikkje rett, då H730 er nytta til å definera automatisk freda kulturminne på land så vel som i sjø.

Tekst i føresegna må rettast til: Sonene omfattar automatisk freda kulturminne på land og i sjø. Områda er freda i medhald av lov om kulturminne. Det er ikkje tillate med tiltak eller inngrep som er eigna til å øydelegge, skade, dekke til eller på annan måte utilbørleg skjemme kulturminnet, mellombels eller permanent, jf. § 3.

4.1.5.c underpunkt. i kan stå uendra.

Me gjer merksam på at kostnadsdekning knytt til naudsynt arkeologisk undersøking ikkje alltid skal dekkjast av tiltakshavar. 4.1.5.c underpunkt ii må difor takast ut av føresegnene.

Motsegn til planmaterialet - konsekvensutgreiinga

Alver kommune: 4631-153 småbåtanlegg, kaiområde og ein mindre molo, kan vere i konflikt med eit gravfelt frå jernalder. Område er i tillegg vist innanfor Den indre farleia som er registrert som nasjonal viktig kulturlandskap, og inn mot regionalt verneverdig kystlynghei Lygra. Det er i KU ikkje tatt stilling til gravfeltet, Askeladden id. 66399 som er eit automatisk freda kulturminne. Gravfeltet ligg rett vest for foreslegne småbåthamn. Nye tiltak så nær eit automatisk freda kulturminne, kan vere utilbørleg skjemma for kulturminne. Automatisk freda kulturminne skal verdivurderast mot nytt tiltak i KU, og det skal takast omsyn til konsekvensane for kulturmiljøverdiane. Me ber om at planmaterialet blir retta opp, eller at området blir teke ut av planen.

Osterøy kommune: 4630-127-2c Blom Utvida, endra grense for akvakulturområde vil vera i konflikt med kulturmiljøet på Havrå. Dette er eit unikt kulturmiljø, definert som eit Fjordgardsanlegg i samband med freding og UKL prosessen. Konsekvensutgreiinga manglar omtale og vurderingar av tiltaket opp i mot Havrå som og omfattar strandlina. Det er ikkje samsvar mellom vektning i første del av KU og vedlegg – vurderingstabellar. Det er gjort ein revisjon av KU/ROS september 2022, der ein samla no set vurdering til gul kategori, det er vist til i tabell at kulturminne, men der dei visuelle konsekvensane ikkje er vurdert. Det vert derimot vist til dialog med sektormynde og lokal kunnskap utan at dette er vidare dokumentert (Vedlegg og vurderingstabellar s 15). Konsekvensutgreiinga viser sjølv til at visuelle konsekvensar for freda kulturmiljø - Havråtunet må vurderast nærmare. Dette skulle vore del av grunnlaget i saka. Fylkeskommune som sektormynde innan kulturminnevernet finn at ein ved revisjon av KU har satt konsekvensane for lågt.

4630-127-2c(2) Blom utviding inn mot land. Her konkluderer KU med ingen verknad. Naustmiljøet er ein viktig del av kulturmiljøet i samband med status som UKL, utvalde kulturlandskap. Blomavika er ikkje omtalt i KU i det heile. Naustmiljøet i Blomavika har 7 naust kor av 6 stykk er frå slutten av 1700-talet, desse er heller ikkje omtalt i KU sjølv om føreslått tiltak kjem i direkte nærføring. Konsekvensutgreiinga gjev difor tiltaket liten eller ingen konsekvensar, dette ser me på som ein mangel i utgreiinga og Vestland fylkeskommune har motsegn til tiltaket. I tillegg til manglande vurdering av Havrå vil og naustmiljøet og kulturlandskapet i Blomavika verta direkte råka. Vestland fylkeskommune har motsegn til tiltaket. Fylkeskommune finn at revisjon av KU har satt konsekvensane for lågt.

Vaksdal kommune: 4628-136 Vaksdal – framlegg om utfylling i sjø i tilknytning til Felleskjøpet Agri og Vaksdal Mølle. Dette området grensar til Vaksdal mølle som er eit kulturminne/kulturmiljø av regional interesse. Konsekvensutgreiinga påpeikar at utfyllinga i sjø vil påverke opplevinga av kulturmiljøet og endre noko av den samanhengen miljøet i dag har mot fjorden. Me meiner at konsekvensgraden i KU er sett for lågt. Me er av den oppfatning at ei slik utfylling vil endre karakteren til landskap og kulturmiljø i ein slik grad at dei samla konsekvensane er svært negative for dette kulturmiljøet. Vaksdal Mølle, etablert av Gerdt Meyer i 1870-åra, var i mange år den største mølla i Skandinavia med unike tekniske innretningar. Kring mølla utvikla Vaksdal seg til ein tettstad, med arbeidar- og funksjonærbustader, ny kyrkje med meir. Industriestaden var ein viktig og definerande motor i utviklinga av tettstaden Vaksdal. Industrianlegget er eit komplekst anlegg med bygningar av eldre og nyare dato, der store delar av anlegget framleis er i bruk, samt at anlegget innehar store kunnskaps- og opplevingsverdiar. Vestland fylkeskommune har motsegn til tiltaket.

Særskilte merknader til utvalde område

Vestland fylkeskommune som kulturminnemynde har særskilte merknader til følgjande unike arealformål:

Alver kommune: Lurefjorden Haukåsstraumen 4631-124 Småbåtanlegg. Framlegg om småbåtanlegg med båtfeste, utsetningsplass for båtar etc. Ligg i det kulturhistoriske landskapet Den indre farleia som er registrert som nasjonal viktig kulturlandskap. Sjøbruksmiljø Lygravågen som er gitt verdi B ligg ca. 120 meter unna innspelsområdet i Lygravågen. Like aust ligg Lygra kyrkjestad (freda) og to gravminne (aut. freda). Planen visar ikkje omfang av tiltaket. Automatisk freda kulturminne er ikkje vist i plankartet, desse må synleggjerast. Spesielt gjeld dette for Askeladden id. 45455. Tiltak innanfor området kan ikkje skje før det føreligg positiv uttale frå regional kulturminnemynde.

Austrheim: Fensfjorden Austfjorden Hindnesfjorden 4632-156-1 Endre deler av areal 2040 Hamn til kombinert formål 6800 Endring Ved utbygging krav om reguleringsplan. Ønsker at deler av areal

som i gjeldande plan er satt av til hovudformål 2040 infrastruktur vert omgjort til hovudformål 6800 Kombinert formål i sjø og vassdrag med eller utan tilhøyrande strandsone. Føremålet skal kombinerast med hamneområde i sjø og akvakultur. På land, rett vest for området har me stilt krav om arkeologisk registrering i forbindelse med RP for Øksnesmarka. Senoksen nytt akvakulturområde, 4632-148-1. Senoksen varde er statleg listeført, og tiltaket kan føre til noko negativ visuell påverknad på dette kulturminnet.

Fedje: 4633-154 Hjeltevarden nytt areal for akvakultur. Det er kulturminne i området ein steinalderlokalitet på land nordvest for Hjeltevardneset. Stadnamnet Hjeltevardneset tyder igjen at staden har ei knytning til marin/seglingsleia. Området er elles eit urørt areal av kystsona. Landbasert infrastruktur bør ikkje etablerast i dette området.

Masfjorden kommune: Nye tiltak på Totland ID 4634-138-6 er mangelfullt skildra i KU i høve kulturminne. KU presiserer ingen direkte konflikt med kulturminne eller kulturmiljø som er kjend i register. Under punkt *Landskap* peiker Ku på dei negative konsekvensane for det heilskaplege kulturlandskapet på staden der terrenginngrep, store bygg og fylling i sjø vil føre til endra landskapskarakter. Dette heilskaplege kulturlandskapet med naust og gardar (fleire Sefrak registrerte bygnader) er ikkje omtala under Kulturminne og kulturmiljø i KU. Det er pågåande reguleringsprosess for området og fylkeskommunen har i samband med planen peika på det svært store potensialet for funn i området og at det er gjort lausfunn av eit sverd innanfor eller i nær tilknytning til tiltaksområdet. Denne informasjonen bør framkomma av KU.

Vaksdal kommune: 4628-127-2e Sandvik, endring og utvida akvakultur. KU viser til at det er usikkert om anlegget kan kome i konflikt med eventuell bruk av laksegilje. Dette er ikkje vektlagt i vurderinga. Laskegiljene er i plandokumenta via mykje merksemd, og det er presisert at desse kulturminna er av nasjonal verdi. I føresegnene er det vist til at det skal takast omsyn til laksegiljene i sin heilskap og at ein ved nye tiltak i nærleik av laksegiljene, og utanfor omsynssona, skal undersøke og ta omsyn til fangsttreiskapen som vart nytta, som til dels forankringspunkt og sjøareal for sitjenot og kilenot. Dette kan gjelde eit stort areal, og såleis må ein i den vidare prosessen vurdere nærmare om tiltaket kjem i konflikt med omsynet til laskegiljene.

Gulen kommune: I Eivindvik ligg den gamle Gulatingsstaden. Areal på land og i den vesle bukta nedanfor ligg inne som H730. Området er kjernen i KULA-området. Vika var svært viktig som næraste landingsstad for båtane då tinga vart haldne. Ein omfattande bruk av den vesle vika som permanent småbåthamn er svært uheldig. Dette ikkje minst i lys av at store areal innanfor tingstadsområdet har blitt nedbygt. Me må sterkt tilrå at småbåthamna blir flytta til austsida av Eivindvik.

Uttale frå Bergens Sjøfartsmuseum

Då planområdet gjeld sjøareal, har saka vore oversend Museum Vest v/Stiftelsen Bergens Sjøfartsmuseet for vurdering. Deira fråsegn er lagt ved.

Konklusjon

Vestland fylkeskommune har vesentlege merknader til planforslaget. Etter delegeringsreglementet for Vestland fylkeskommune fremjar administrasjonen motsegn for konfliktane knytt til sektoransvara som vert forvalta gjennom kulturminnelova.

Med helsing

Synnøve Stalheim
seksjonsleiar
NPI – Plan, klima og analyse

Eva Katrine Ritland Taule
fagleiar
NPI - Plan, klima og analyse

Sakshandsamarar:

Cathrine Grasdahl – NPI – Plan, klima og analyse

Endre Korsøyen – NPI – Naturressursar, landbruk og reiseliv

Jomar Ragnhildstveit - NPI – Naturressursar, landbruk og reiseliv

Merete Farstad - NPI – Naturressursar, landbruk og reiseliv

Anders Søyland – KII – Friluftsliv

Lillian Bakke Byrknes – INV – Forvaltning Bergensområdet

Inga Petronella Lindstrøm – KII – Arealplan